

Emlékeztető **a Kémiai Intézet Professzori Tanácsának (PT) üléséről**

2017. október 4. 15:00–17:00; I. emelet 1.125 tárgyaló

Jelen vannak: Baranyai András, Csámpai Antal, Fogarasi Géza, Gilányi Tibor, Homonnay Zoltán, Hudecz Ferenc, Keszei Ernő, Kiss Éva, Mészáros Róbert, Mező Gábor, Pasinszki Tibor, Rábai József, Salma Imre, Surján Péter, Szalai István, Szalay Péter, Turányi Tamás, Túri László és Záray Gyula professzorok

Kimentést kértek: Császár Attila, Gaizer Ferenc, Inzelt György, Láng Győző, Orbán Miklós, és Sohár Pál professzorok

Az ülés napirendje:

1. Egyetemi docensi pályázat kiírásának véleményezése (Hudecz F./Szalai I.)
2. A kémia BSc és a vegyész MSc felvételik tapasztalatai, az elmúlt 5 év trendjének bemutatása, elemzése. (Szalai I.)
3. Az Intézet oktatói korfája - az oktatási feladatok ellátása és annak jövője. Az oktatói kar: jelen és jövő, a minőségbiztosítás szerepe és helyzete (Turányi T.)
4. Egyebek

-----

1. napirendi pont

A professzori tanács (PT) tagjai előzetesen megkapták az egyetemi docensi pályázat megjelentetni kívánt szövegét. A PT támogatja a pályázat kiírását a tervezett formában. A nyílt szavazás eredménye: az előterjesztés egyhangú támogatást kapott.

2. napirendi pont

Az előterjesztő, Szalai István igazgatóhelyettes bevezetőjében (lásd 1. Melléklet) áttekintést adott a „Times Higher Education World University Rankings” friss rangsoráról kiemelve, hogy az ELTE a 601-800 helyen van. Az öt indikátor közül a legjobbnak az „International outlook” (47 pont) és a „Citations” (42,2) bizonyult. Az oktatás („Teaching”) kevés pontot kapott (21,1).

Az előadó bemutatta, hogy a hazai érettségizők száma 2003 és 2011 között nőtt (92,7 és 142,6 ezer), azóta csökken (2017-ben 108 ezer). Az országos adatok szerint a TT Karokra mind a jelentkezők, mind a BSc szakokra felvettük száma 2011 óta csökkent (8 5 %-ról 5,5 %-ra illetve 4 %-ról 2,5 %-ra). Az ELTE TTK-ra jelentkezők és felvettük száma kb. 2/3-ra csökkent 2011 óta.

Az MKIK elemzése alapján a csökkenő érdeklődés okai között van a külföldi továbbtanulás, amely a kiemelkedő hazai gimnáziumokban, mintegy 10%. Az indokok között a jobb minőségű képzés és oktatási rendszer, valamint a több lehetőség, életszínvonal szerepel. Érdeemes megjegyezni, hogy a magyar egyetemisták száma az Egyesült Királyságban nőtt: 100-ról (2004) és 500-ra (2015) emelkedett. A hallgatók mintegy 16 %-a természettudományi képzésben vesz részt.

A **kémia alapszakra** első helyen jelentkezők száma (2011 és 2017 között) a BMGE vegyész-mérnöki karán a legmagasabb (200-300 fő). Ezt követi az ELTE TTK (150-100 fő), az SZTE (75-50 fő), a DE (75-40 fő) és a PTE (25-20 fő). A felvettek esetében is ez a sorrend. A ponthatár a BMGE esetében 420, az ELTE esetében 350-325 pont körül van. A többi egyetemeken 250 és 275 pont. A **vegyész mesterszakos** jelentkezések és felvettek száma hasonló trendet mutat.

Az összefoglalás markáns tézispontjait élénk vita fogadta. Többek így Szalay Péter és Fogarasi Géza professzorok véleménye szerint a nemzetközi rangsorok nem tükrözik az itteni oktatás minőségét. Mások kiemelték, hogy hiányzik a munkaerőpiaci (pl. ipari) visszajelzés az ELTE BSc/MSc képzésekről. Kiss Éva és Gilányi Tibor professzorok hangsúlyozták a marketing hiányát illetve a középiskola tanárképzés háttérbe szorulásának a veszélyeit az Intézetben. A megszólalók véleménye szerint a külföldi értékeléseket, a középiskolásoknál tapasztalt jelentkezési trendeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ugyanakkor felvetődött, hogy a kitűnő helyzetelemzésből (Záray Gyula professzor) szükségesnek látszik a kémia alapszak és a vegyész mesterszak tartalmi újragondolása, elemezve a külföld és hazai (BMGE) képzési tartalmakat.

3. napirendi pont

Turányi professzor, intézetigazgató elemzésében rámutatott arra (lásd 3. Melléklet), hogy az ELTE TTK oktatói létszáma 2011 és 2017 között 12 %-kal (mintegy 51 fő) csökkent.

A Kémiai Intézetben 2011-ben 72 oktató, míg 2017-ben 56 oktató dolgozott ELTE alkalmazottként teljes, határozatlan idejű munkatársként (statisztikai létszám). Az oktatók átlagéletkora 52,5 év, 45 év alatti munkatársak száma 11 fő. 10 éven belül az oktatók negyede (16 fő) nyugdíjba megy. A korfát a fiatal adjunktusok hiánya (40 év alatt 5 fő) és az idősebb adjunktusok (45 év felett 13 fő) és docensek (55 év felett 10 fő) nagy száma torzítja. A docensi kinevezés tipikusan 40 éves korban, az egyetemi tanári kinevezés pedig tipikusan 50 éves kortól valósulhat meg.

A Tanszékek között az átlagos életkorban (51,5 – 53,5 év) és korfa összetételében nagy különbségek nem tapasztalhatók. Ugyanakkor az egyetemi tanárok számában jelentős eltérés jelentkezik (2-2 fő Szervetlen illetve Analitikai kémiai tanszék, 3 fő Szerves kémiai tanszék, 10 fő Fizikai Kémiai tanszék).

A minőségbiztosítás bevezetése az Intézetben az elsők között valósult meg a 2000-es évek közepén. A kezdetben talán túl bonyolult/részletes adatkérés, később a túlságosan egyszerű változat előnye volt, hogy az összefoglaló eredmények nyilvánosak voltak az Intézet munkatársai számára. Sajnos az adatokat nem használta a tanszéki/intézeti/kari vezetés. Az ELTE Stratégiai adatbázisa (2015) számos előnyös (pl. sokféle szempontot vesz figyelembe) és rossz (pl. validálás hiánya, csak rektori hozzáférés) tulajdonsággal rendelkezik. Felhasználása esetleges és nem átlátható.

A vitában többen hangot adtak aggodalmuknak a korfa megismerése kapcsán. Különösen fontosnak tartották a fiatal oktatók hiányát, a határozatlan helyett a határozott (szerződéses) idejű foglalkoztatását.

A minőségbiztosításról szóló részben Kiss Éva professzor és mások felvetették a felhasználás kérdését. Surján Péter és Hudecz Ferenc professzorok hangsúlyozták, hogy a minőségbiztosítás elsősorban az időszakos – az alkalmazáskor leírt – munkaköri követelmények teljesítése ellenőrzését hivatott segíteni. Az oktató/kutató munka periodikus értékelése, szélső esetben, vezethet az alkalmazás megszüntetéséhez is. Rábai József professzor javasolta az ELTE Stratégiai adatbázis használatát a források (pl. kutatási pénzek) teljesítmény szerinti allokálására, Baranyai András és Homonnay Zoltán professzorok pedig a minőségbiztosítás

alapján történő előléptetésre, jutalmazásra vonatkozóan fogalmazták meg véleményüket. Szalai István tanszékvezető kiemelte a minőségbiztosítás újragondolását, az ELTE Stratégiai adatbázis alapján legyen tanszékvezetői/intézetvezetői felelősség ennek használatára.

A 2. és 3. napirendi pontot összekapcsolva Záray professzor fontosnak tartja azt, hogy az Intézetet érintő problémákról készüljön helyzetelemzés. Ugyanakkor felvetette, hogy az azonosított problémák megoldására kerüljenek kidolgozásra javaslatok is.

Az elnök egyetértve az elhangzottakkal hangsúlyozta, hogy az Intézet operatív vezetése az Intézetigazgató, az Intézeti Tanács feladata, ezt a PT nem veheti át. Javasolta, hogy a jövőben a PT – az itt lefolytatott viták, elemzések alapján – ajánlásokat fogalmazzon meg az Intézet vezetése számára és a PT jelezze, hogy szívesen megvitatja, véleményezi azokat az elképzeléseket, amelyeket az Intézet kidolgoz.

A PT a fentiek alapján egyhangú szavazással elfogadta, hogy

a) a jövőben ajánlások megfogalmazásával segíti az Intézet munkáját,

b) a vitában elhangzottak alapján ajánlás fogalmazódjon meg a minőségbiztosítás (ELTE Stratégiai adatbázis) felhasználására vonatkozóan.

Az elnök kérte a PT tagjait, hogy ajánlási javaslatukat küldjék el számára.

4. Egyebek

Az elnök bejelentette, hogy a közbeszerzés egyetemeket, MTA intézeteket érintő – tudományos kutatásra vonatkozó – változtatása napirenden van. A készülő kormány előterjesztésben a PT illetve az ELTE javaslatai, észrevételei megjelennek.

Az elnök megköszönte az előterjesztőknek, Szalai István tanszékvezetőnek és Turányi Tamás intézetvezető egyetemi tanárnak a magas színvonalú, problémaorientált vitaindítókat, a PT tagjainak a hozzászólásokat, az élénk vitát.

Addendum: Az előterjesztések és az emlékeztető ismeretében Sohár professzor véleményét, észrevételeit – egyetértésével – a 4.sz. mellékletben csatolom.

2017. október 10.

Hudecz Ferenc
a PT elnöke